

Hörby kommun
kommunen@horby.se

Fastställande av nytt vattenskyddsområde och skyddsföreskrifter för Önneköps grundvattentäkt i Hörby kommun

Beslut

1. Länsstyrelsen Skåne beslutar med stöd av 7 kap. 21 § miljöbalken (1998:808) att inrätta ett nytt vattenskyddsområde för Önneköps grundvattentäkt i Hörby kommun. Skyddsområdet är indelat i primär och sekundär skyddszon enligt vad som framgår av bifogad karta, bilaga 1.
2. Länsstyrelsen Skåne beslutar att det äldre vattenskyddsområdet och skyddsföreskrifterna för Önneköp, beslutade av Länsstyrelsen i Malmöhus län den 27 oktober 1971 (dnr: 11.184-1104-71), upphävs när detta beslut fått laga kraft.
3. Länsstyrelsen Skåne beslutar med stöd av 7 kap. 22 § miljöbalken att fastställa nedan angivna nya föreskrifter för vattenskyddsområdet. Dessa föreskrifter träder i kraft den 2 juli 2026 och ska enligt 7 kap. 22 § miljöbalken gälla omedelbart även om beslutet överklagas och ska tillämpas i stället för de äldre föreskrifterna fram till att dessa upphävs enligt punkt 2 ovan.
4. Länsstyrelsen Skåne överlåter till den kommunala nämnden för miljöfrågor i Hörby kommun att besluta i frågor om dispens, tillstånd och anmälan enligt föreskrifterna på det sätt som framgår nedan.

Definitioner

Arbetsfordon: avser fordon som huvudsakligen används som ett arbetsredskap eller för kortare förflyttningar av gods, till exempel traktorer, entreprenadmaskiner, skogsmaskiner och liknande.

Avfall: avser varje föremål, ämne eller substans som ingår i en avfallskategori och som innehavaren gör sig av med eller avser eller är skyldig att göra sig av med. (15 kap 1§ miljöbalken). I dessa föreskrifter ingår trädgårdskompost i begreppet trädgårdsavfall.

Avverkningssäsong: avser från knoppbildning ett år till knoppbildning nästa år.

Brandfarliga vätskor: avser vätskor med flampunkt som inte överstiger 100 grader Celsius enligt Naturvårdverkets föreskrift (NFS 2021:10) om skydd mot mark- och vattenföroreningar vid hantering av oljor och brandfarliga vätskor.

Dagvatten: är tillfälligt förekommande, ytligt avrinnande vatten, till exempel regnvatten och smältvatten. Allt dagvatten som leds bort inom ett detaljplaneområde, som inte görs för en eller några enstaka fastigheters räkning, definieras som avloppsvatten. (9 kap, 2,7 §§ miljöbalken).

Dagvattenanläggning: är en anläggning som människan har anlagt för att föra dagvatten från ett område till ett annat (till exempel ledningar, diken, dammar, översvåmningsytor).

Farligt avfall: avser sådant avfall som beskrivs med en avfallskod markerad med en asterisk (*) i bilaga 3 till Avfallsförordningen (2020:614) eller som enligt föreskrifter har meddelats med stöd av 12 § ska anses vara farligt avfall. Farligt avfall ska förvaras på ett sådant sätt att spill och läckage kan insamlas och omhändertas.

Hantering: avser tillverkning, bearbetning, behandling, förpackning, förvaring, transport, användning (inklusive spridning och tankning), omhändertagande, destruktion, konvertering, saluförande, överlåtelse och därmed jämförliga förfaranden (14 kap 2§ miljöbalken).

Husbehovstäkt: avser här en sänkning av markytan på yta större än 200 m² för uttag av berg, sten, grus, sand, lera, jord, torv eller andra jordarter som ska användas inom den egna fastigheten för eget behov. Definitionen är inte kopplad till en volym. En husbehovstäkt där det utbrutna materialet används som ersättning för tjänster,

avyttras eller på annat sätt utnyttjas kommersiellt betraktas inte som husbehovstäkt (Naturvårdsverkets allmänna råd (NFS 2003:2) om prövning av täkter).

Inert avfall: avser avfall som inte genomgår några väsentlig fysikaliska, kemiska eller biologiska förändringar. Inert avfall löses inte upp, bryts inte ner, brinner inte och reagerar inte på något annat sätt. Inert avfall har en total lakbarhet, ett totalt föroreningsinnehåll och en ekotoxicitet hos lakvattnet som är obetydlig och inte äventyrar kvaliteten på yt- eller grundvatten. (3 a § Förordning (SFS 2001:512) om deponering av avfall).

Kemiska produkter: avser ett kemiskt ämne eller en blandning av kemiska ämnen som inte är en vara (14 kap. 2 § miljöbalken). Exempel på ämnen är aceton, etanol och natriumklorid. Exempel på blandningar är målarfärg, lim och rengöringsmedel.

Kemiska bekämpningsmedel: avser en kemisk produkt som är avsedd att förebygga eller motverka att djur, växter eller mikroorganismer, däribland virus, orsakar skada eller olägenhet för människors hälsa eller skada på egendom (14 kap 2 § miljöbalken). Kombinationsgödsel som innehåller bekämpningsmedel betraktas som kemiskt bekämpningsmedel.

MB avser miljöbalken.

Motorfordon avser fordon som för sitt framdrivande är försett med motor, dock inte ett sådant eldrivet fordon som är att anse som cykel. Motordrivna fordon delas in i motorfordon, traktorer, motorredskap och terrängmotorfordon (Lagen (SFS 2001:559) om vägdefinitioner).

Punktbekämpning avser enstaka, lokal och tillfällig bekämpningsinsats mot ohyra, skadedjur och växter som riskerar att skada egendom eller utgör en risk för människors hälsa eller miljön. Bekämpningsinsatsen kan exempelvis vara:

- Bekämpning som utförs med sprayburkar för hushållsbruk mot tex getingar och myror
- Bekämpning eller behandling av en stam eller ett rotsystem i taget om den använda metoden har sådan precision att inget bekämpningsmedel hamnar någon annanstans än på det avsedda objektet och endast täcker en begränsad del av objektet.

Rena jordmassor avser massor som inte överskrider Naturvårdsverkets riktvärden för mindre än ringa föroreningsrisk (MRR) enligt handbok 2010:1, eller massor som via provtagning visar halter som inte överskrider lokal bakgrundshalt. Vad som avses med rena massor kan variera mellan olika platser och får avgöras av den kommunala tillsynsmyndigheten.

Sekundärt skydd avser skydd mot läckage och överfyllnad med anordning som säkerställer att hela den lagrade volymen vätska från en cistern eller annan behållare kan fångas upp. En dubbelmantlad cistern anses som cistern med sekundärt skydd. En tät invallning är en annan typ av sekundärt skydd (Naturvårdsverkets föreskrifter (NFS 2021:10) om skydd mot mark- och vattenförorening vid hantering av brandfarliga vätskor och spilloljor).

Större schaktningsarbeten avser här sänkning av markytan på utstakat område för större anläggningsarbeten än för grundläggning av enskild villa, ca 200 m².

Upplag/uppläggning: Med upplag/uppläggning avses i dessa föreskrifter tillfällig eller permanent förvaring direkt på marken eller i vattnet. Förvaring av hushållsavfall från enskilda hushåll, vilket läggs i särskilda behållare för regelbunden sophämtning, är enligt dessa föreskrifter inte att betrakta som upplag. Detta gäller även komposterbart hushållsavfall från enskilt hushåll, vilket läggs i hushållskompost på den egna tomten.

Uppställning: avser parkering av arbetsfordon med varaktighet över 12 timmar och att fordonet lämnats obevakat.

Växtnäring: avser mineraliska gödselmedel, stallgödsel (fastgödsel, kletgödsel, flytgödsel samt urin), avloppsslam, vedaska samt övriga organiska gödselmedel, dock ej gödsel från betande djur inom vattenskyddsområdet.

Yrkesmässig: avser all användning som utförs som ett led i en näringsverksamhet eller annars som en del av en yrkesutövning. Definitionen har sitt ursprung i definitionen av yrkesmässig användare i artikel 3.1 i direktiv 2009/128/EG: "en person som använder bekämpningsmedel i sin yrkesmässiga verksamhet, inbegripet operatörer, tekniker, arbetsgivare och egenföretagare, både på jordbruksområdet och inom andra sektorer".

I övrigt hänvisas till branschens vedertagna begrepp.

Skyddsföreskrifter

1 § Petroleumprodukter, kemiska produkter och brandfarliga vätskor

Primär skyddszon	Sekundär skyddszon
Hantering av petroleumprodukter, kemiska produkter och brandfarliga vätskor med en sammanlagd volym överstigande 50 liter är förbjudet. <i>Undantag gäller för lagring och påfyllning till lagring där bådaddera sker inom sekundärt skydd, vilket i stället kräver tillstånd.</i> <i>Undantag gäller för användning i maskiners och fordons egna tankar samt transporter genom skyddszonen.</i> <i>Undantag gäller för drift av transformatorstationer på elnätet.</i> <i>Undantag gäller för hantering av bitumen vid normalt förekommande underhållsarbete för statliga och kommunala vägar.</i> Hantering av petroleumprodukt och andra brandfarliga vätskor ska ske på ett sådant sätt att spill och läckage kan insamlas och omhändertas.	Hantering av petroleumprodukter, kemiska produkter och brandfarliga vätskor med en sammanlagd volym överstigande 150 liter kräver tillstånd. <i>Undantag gäller för användning i maskiners och fordons egna tankar samt transporter genom skyddszonen.</i> <i>Undantag gäller för drift av transformatorstationer på elnätet.</i> <i>Undantag gäller för hantering av bitumen vid normalt förekommande underhållsarbete för statliga och kommunala vägar.</i> Hantering av petroleumprodukt och andra brandfarliga vätskor ska ske på ett sådant sätt att spill och läckage kan insamlas och omhändertas.

Information: Hantering av brandfarliga vätskor och spilloljor inom vattenskyddsområde regleras även genom andra bestämmelser, se avsnittet Övriga upplysningar.

2 § Fordon och fordonstrafik

Primär skyddszon	Sekundär skyddszon
Tvätt av motorfordon, maskiner och förbränningsmotorer med varmvatten, högtryck eller tvättkemikalier på plats där tvättvattnet direkt eller indirekt kan infiltrera marken är förbjudet .	Tvätt av motorfordon, maskiner och förbränningsmotorer med varmvatten, högtryck eller tvättkemikalier på plats där tvättvattnet direkt eller indirekt kan infiltrera marken är förbjudet .
Vid uppställning av arbetsfordon ska fordon vara utrustade med skyddsanordning eller placerade så att läckage till mark förhindras.	Vid uppställning av arbetsfordon ska fordon vara utrustade med skyddsanordning eller placerade så att läckage till mark förhindras.

3 § Kemiska bekämpningsmedel

Primär skyddszon	Sekundär skyddszon
Hantering av kemiska bekämpningsmedel utomhus är förbjuden .	Yrkesmässig hantering av kemiska bekämpningsmedel kräver tillstånd .
Undantag gäller för transporter genom skyddszonen.	Undantag gäller för transporter genom skyddszonen.
Undantag gäller för de kemiska verksamma ämnen som Kemikalieinspektionen undantagit från regeringens förbud mot användning av växtskyddsmedel i vissa områden (SFS 2014:425), tex ättiksyra, järn (III)sulfat och pelargonsyra.	Undantag gäller för de kemiska verksamma ämnen som Kemikalieinspektionen undantagit från regeringens förbud mot användning av växtskyddsmedel i vissa områden (SFS 2014:425), tex ättiksyra, järn (III)sulfat och pelargonsyra.
Undantag gäller för användning som har karaktär av punktbekämpning och som har sådan lokal och tillfällig omfattning att människors hälsa eller miljön inte riskerar att skadas samt att åtgärderna sker på ett fackmannamässigt sätt.	Undantag gäller för användning som har karaktär av punktbekämpning och som har sådan lokal och tillfällig omfattning att människors hälsa eller miljön inte riskerar att skadas samt att åtgärderna sker på ett fackmannamässigt sätt.

Information: Bekämpningsmedel regleras även genom andra bestämmelser, se avsnittet Övriga upplysningar.

4 § Växtnäring

Primär skyddszon	Sekundär skyddszon
Yrkesmässig lagring av växtnäring direkt på mark är förbjudet .	Yrkesmässig lagring av växtnäring direkt på mark är förbjudet .
Yrkesmässig spridning av växtnäring kräver anmälan .	<i>Undantag gäller för tillfällig lagring, i form av stuka i fält, på upp till tre veckor under förutsättning att dialog om lämplig placering först hålls med kommunala nämnden för miljöfrågor.</i>
Ändring av befintlig eller anläggning av ny gödselanläggning kräver anmälan .	

5 § Hantering av bark, flis, spån och timmer

Primär skyddszon	Sekundär skyddszon
Upplag av bark, flis, spån och timmer är förbjudet .	Upplag av bark, flis, spån, och timmer som varar längre än en avverkningsäsong är förbjudet .
<i>Undantag gäller för lagring av obehandlat virke för uppvärmning för husbehov.</i>	<i>Undantag gäller för lagring av obehandlat virke för uppvärmning för husbehov.</i>
	Bevattning av timmerupplag är förbjudet .

6 § Dagvatten

Primär skyddszon	Sekundär skyddszon
All nyanläggning utanför detaljplaneområde som innebär infiltration av dagvatten, dräneringsvatten eller motsvarande som kommer från vägområde eller från annan fastighet än enbostadshus kräver tillstånd .	-

7 § Hantering av avfall, massor och snö

Primär skyddszon	Sekundär skyddszon
Förvaring av avfall direkt på mark är förbjudet .	Förvaring av avfall direkt på mark är förbjudet .
<i>Undantag gäller om förvaring sker på ett tätt underlag utan möjlighet till avrinning eller infiltration till mark eller vatten.</i>	<i>Undantag gäller om förvaring sker på ett tätt underlag utan möjlighet till avrinning eller infiltration till mark eller vatten.</i>
<i>Undantag gäller för trädgårdsavfall, rena jordmassor och annat inert avfall som kan jämföras med detta.</i>	<i>Undantag gäller för trädgårdsavfall, rena jordmassor och annat inert avfall som kan jämföras med detta.</i>
Eldning och nedgrävning av annat avfall än trädgårdsavfall är förbjudet .	Eldning och nedgrävning av annat avfall än trädgårdsavfall är förbjudet .
Upplag av snö från område utanför den primära skyddszonen är förbjudet .	Upplag av snö från område utanför vattenskyddsområdet är förbjudet .
Återfyllnad eller annan användning av avfall, massor med okänt föroreningsinnehåll eller massor som är förorenade är förbjudet .	Återfyllnad eller annan användning av avfall, massor med okänt föroreningsinnehåll eller massor som är förorenade är förbjudet .
<i>Undantag gäller för avfall eller jordmassor som via provtagning visats innehålla halter understigande bakgrundshalt eller mindre än ringa risk (MRR) enligt Naturvårdsverkets handbok 2010:1.</i>	<i>Undantag gäller för avfall eller jordmassor som via provtagning visats innehålla halter understigande bakgrundshalt eller mindre än ringa risk (MRR) enligt Naturvårdsverkets handbok 2010:1</i>
Förvaring av farligt avfall utöver normala hushållsmängder kräver anmälan .	Förvaring av farligt avfall utöver normala hushållsmängder kräver anmälan .

8 § Tåktverksamhet, schakt- och anläggningsarbeten

Primär skyddszon	Sekundär skyddszon
Nyetablering av materialtåkt är förbjuden .	Nyetablering av materialtåkt är förbjuden .
Husbehovståkt kråver tillstånd .	Husbehovståkt kråver tillstånd .
Större schaktningsarbeten, språngning av berg, pålning, spontning eller borrarningar och liknande undersåkningsarbeten kråver tillstånd .	Större schaktningsarbeten, språngning av berg, pålning, spontning eller borrarningar och liknande undersåkningsarbeten kråver tillstånd .
Undantag gäller för erforderligt schaktningsarbete i samband med ledningsarbete, men ska utföras under iakttagande av den försiktighet som kråvs för att grundvattnet inte ska påverkas.	Undantag gäller för erforderligt schaktningsarbete i samband med ledningsarbete, men ska utföras under iakttagande av den försiktighet som kråvs för att grundvattnet inte ska påverkas.
Undantag gäller för normalt förekommande underhållsåtgårder som är av lokal omfattning för kommunal och statlig våg samt elkraftförsörjning, men ska utföras under iakttagande av den försiktighet som kråvs för att grundvattnet inte ska påverkas.	Undantag gäller för normalt förekommande underhållsåtgårder som är av lokal omfattning för kommunal och statlig våg samt elkraftförsörjning, men ska utföras under iakttagande av den försiktighet som kråvs för att grundvattnet inte ska påverkas.
Undantag gäller för akuta åtgårder som måste genomföras för att undvika risk för människor hälsa eller miljån. Dokumenterad kontakt med kommunens miljåkontor måste dock ske inom 36 timmar.	Undantag gäller för akuta åtgårder som måste genomföras för att undvika risk för människor hälsa eller miljån. Dokumenterad kontakt med kommunens miljåkontor måste dock ske inom 36 timmar.

9 § Energianläggningar

Primär skyddszon	Sekundär skyddszon
Nyetablering av anläggning för lagring och utvinning av värmeenergi eller kyla ur berg och grundvatten är förbjudna. Väsentlig ändring av befintlig energianläggning, genom fördjupning eller liknande, kräver tillstånd. Nyetablering av anläggning för lagring och utvinning av värmeenergi eller kyla ur jord kräver tillstånd. Energianläggningar som tas ur bruk ska anmälas.	Nyetablering av anläggning för lagring och utvinning av värmeenergi eller kyla ur jord, berg, och grundvatten kräver tillstånd. Energianläggningar som tas ur bruk ska anmälas.

10 § Enskild brunnsanläggning

Primär skyddszon	Sekundär skyddszon
Ny brunnsanläggning för uttag av grundvatten från berg eller jord kräver tillstånd. Ändring av befintlig brunnsanläggning genom fördjupning eller avsevärt ökat vattenuttag kräver tillstånd. Brunnsanläggning som tas ur bruk ska anmälas.	Ny brunnsanläggning för uttag av grundvatten från berg kräver tillstånd. Borrad brunnsanläggning som tas ur bruk ska anmälas.

11 § Väghållning

Primär skyddszon	Sekundär skyddszon
Upplag av asfalt, oljegrus, vägsalt eller saltinblandad sand/grus är förbjudet . Spridning av vägsalt i halkbekämpningssyfte kräver anmälan . <i>Undantag gäller för saltinblandad sand (max 2 % salt).</i>	Upplag av asfalt, oljegrus, vägsalt eller saltinblandad sand/grus är förbjudet .

Allmänna bestämmelser

Ikraftträdande

Skyddsföreskrifterna ska gälla från den 2 juli 2026. Enligt 7 kap. 22 § MB ska skyddsföreskrifterna gälla från denna tidpunkt även om beslutet överklagas.

Övergångsbestämmelser

Den som vid ikraftträdandet av dessa föreskrifter bedriver en verksamhet eller innehar en anläggning för vilken förbud införs enligt dessa föreskrifter ska detta förbud börja gälla två år efter ikraftträdandet av dessa föreskrifter, såvida förbud inte gällde enligt äldre skyddsföreskrifter.

Den som vid ikraftträdandet av dessa föreskrifter bedriver en verksamhet eller innehar en anläggning för vilken krav på tillstånd gäller enligt dessa föreskrifter ska senast två år efter ikraftträdandet ha inkommit till prövningsmyndigheten med en ansökan om sådant tillstånd, såvida krav på tillstånd inte gällde enligt äldre skyddsföreskrifter.

Befintliga cisterner ska ha sekundärt skydd inom två år efter att dessa skyddsföreskrifter träder i kraft, såvida krav på sekundärt skydd inte redan gällde enligt äldre bestämmelser.

Dispens

Om det finns särskilda skäl kan den kommunala nämnden för miljöfrågor meddela dispens från förbud i föreskrifterna enligt 7 kap. 22 § MB. I beslut om dispens kan den kommunala nämnden föreskriva särskilda villkor som anses nödvändiga för att skydda vattentäkten (16 kap. 2 § MB). Dispens får, enligt 7 kap. 26 § MB, endast meddelas om det är förenligt med föreskrifternas syfte.

Tillstånd och anmälan

Tillståndsansökningar och anmälningar enligt dessa skyddsföreskrifter prövas av den kommunala nämnden för miljöfrågor. Tillståndsansökan eller anmälan ska lämnas in skriftligen.

I de fall en verksamhet eller åtgärd kräver tillstånd får verksamheten eller åtgärden ej påbörjas förrän tillstånd beviljats. I tillståndsbeslutet kan nämnden föreskriva om särskilda villkor som anses nödvändiga för att skydda vattentäkten (16 kap. 2 § miljöbalken).

I de fall en verksamhet eller åtgärd kräver anmälan, ska anmälan göras i god tid innan verksamheten startar eller åtgärden vidtas. Med god tid avses minst 6 veckor. Beslut i anmälningsärenden kan förenas med föreläggande om försiktighetsmått som anses nödvändiga för att skydda vattentäkten (16 kap. 2 § miljöbalken).

Den kommunala nämnden för miljöfrågor ska lämna tillståndsansökningar, anmälningar och beslut enligt dessa föreskrifter eller annan lagstiftning som berör skyddet av vattentäkten, för kännedom till Mittskåne Vatten. Mittskåne Vatten ska beredas tillfälle att avge yttrande innan den kommunala nämnden för miljöfrågor fattar beslut i ärende som kan innebära risk för påverkan av vattentäkten.

Undantag från föreskrifterna

Föreskrifterna utgör inte hinder mot den hantering och de verksamheter och åtgärder som är nödvändiga för vattentäktens bedrivande. Generellt undantag från föreskrifterna vad avser tillstånd, anmälan och dispens från skyddsföreskrifterna gäller för arbeten som vattentäktens huvudman utför för utbyggnad, drift och underhåll med mera.

Skyddsföreskrifterna ska inte utgöra hinder för utförande av nödvändiga insatser för att avhjälpa akut föroreningsrisk i samband med olyckshändelse, spill eller läckage.

Undantag gäller för tillstånd eller anmälan enligt dessa skyddsföreskrifter om verksamheten har tillståndsprövats enligt 9 kap. (miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd) eller 11 kap. (vattenverksamhet) eller enligt förordning utfärdad med stöd av dessa kapitel i miljöbalken.

Undantag gäller för tillstånd eller anmälan enligt dessa skyddsföreskrifter vid ändring av sådan verksamhet om ändringstillstånd enligt 16 kap. 2 § miljöbalken erhållits.

Övriga upplysningar

Tillsyn

Detta beslut har fattats av Länsstyrelsen, som därmed skulle ha tillsyn över vattenskyddsområdets föreskrifter enligt 2 kap. 8 § miljötillsynsförordningen (2011:13). Länsstyrelsen Skåne har i beslut den 2 mars 2005 (dnr 504-31360-04), med stöd av 1 kap. 18–20 §§ miljötillsynsförordningen (2011:13), överlåtit tillsynen över samtliga vattenskyddsområden i Hörbys kommun till den kommunala nämnden för miljöfrågor.

Skyltning

Vattentäktens huvudman ska på väl synliga platser där allmän väg passerar gräns till vattenskyddsområdet eller vid vägar som passerar genom området sätta upp skyltar som utmärker och informerar om vattenskyddsområdet. Annans mark får tas i anspråk för detta (7 kap. 22 § MB). Utformningen av skyltar ska följa rekommendationer från berörda myndigheter och statliga verk. För att sätta upp skyltar för utmärkning av vattenskyddsområde, krävs inom vägområdet enligt 43 § väglagen (1971:948) tillstånd av väghållningsmyndighet. Inom ett avstånd av 50 m från vägområdet, krävs enligt 46 § väglagen (1971:948) länsstyrelsens tillstånd.

Hänsynsregler

I miljöbalkens 2 kap (SFS 1998:808) finns de allmänna hänsynsregler som gäller för alla. Hänsynsreglerna innebär bl. a. att man ska skaffa sig den kunskap som behövs med hänsyn till åtgärdens eller verksamhetens art och omfattning för att skydda hälsa och miljö mot skada och olägenhet. Dessutom ska man utföra de skyddsåtgärder, iaktta de begränsningar och vidta de försiktighetsmått som behövs för att förebygga, hindra eller motverka påverkan på människors hälsa eller miljön.

Övrig lagstiftning

Anmälan, tillstånd eller dispens enligt föreskrifterna i detta beslut innebär inte att det inte kan krävas prövning enligt annan lagstiftning. Dubbelprövning kan förekomma. Ett exempel är Naturvårdsverkets föreskrifter (NFS 2021:10) om skydd mot mark- och vattenförorening vid hantering av brandfarliga vätskor och spilloljor, vari det ställs särskilda krav inom vattenskyddsområden. Ett annat exempel är förordning (2014:425) om bekämpningsmedel.

Ny lagstiftning

Bestämmelser enligt nya lagar och förordningar, som fastställs efter beslutsdatum och som utökar skyldigheterna inom det aktuella skyddsområdet, gäller utöver här meddelade föreskrifter.

Påföljd

Överträdelse av skyddsbestämmelserna kan medföra ansvar enligt 29 kap. MB.

Ersättning

Fastighetsägare och innehavare av särskild rätt till fastighet som anser att föreskrifterna avsevärt försvårar pågående markanvändning kan ha rätt till ersättning. Om inte överenskommelse nås med kommunen om att betala ersättning eller lösa in fastigheten så ska krav på ersättning eller inlösen av fastighet göras till Mark- och miljödomstolen enligt 31 kap. MB. Talan ska väckas inom ett år från det att beslutet fått laga kraft.

Anmälan om olyckshändelse

Olyckshändelser, spill eller läckage inom skyddsområdet som kan medföra risk för yt- eller grundvattenförorening ska omedelbart

anmälas av den som orsakat tillbudet eller fått kännedom om händelsen enligt 2 kap. 1 § lagen (2003:778) om skydd mot olyckor samt förordningen (2003:789) om skydd mot olyckor. Anmälan om akut skada ska göras till SOS Alarm, telefonnummer 112 eller i icke akuta fall till kommunens bygg- och miljökontor, telefonnummer 0415-37 80 00 (kontorstid).

Om åtgärder utförts inom skyddsområdet till följd av olyckshändelsen ska kommunens miljökontor informeras inom 36 timmar.

Räddningstjänst och miljökontor ska informera Mittskåne Vatten (kundservice 0413-286 00) om händelsen samt eventuella åtgärder som vidtagits.

Redogörelse för ärendet

Bakgrund

Motiv

För att skydda tillgången till rent dricksvatten har Hörby kommun, genom Mittskåne Vatten, tagit fram ett förslag till nytt vattenskyddsområde och föreskrifter för området runt Önnköps grundvattentäkt. Syftet är att skydda vattentillgången för framtiden och att bibehålla god vattenkvalité i ett flergenerationsperspektiv. Vattenskyddsområdet ska skydda vattenförekomsten mot verksamheter och åtgärder som kan medföra risk för förorening. Skyddet ska minska risken för såväl punktvisa föroreningsrisker som diffusa utsläppskällor. I området saknas alternativ grundvattentillgång, vilket gör att vattentäkten har ett mycket högt skyddsvärde.

Ett tidigare vattenskyddsområde för Önnköps grundvattentäkt beslutades 1971. Sedan dess har lagstiftning och metodik förändrats och det finns därför ett behov av att revidera vattenskyddsområdet och föreskrifterna.

Ansökan

I egenskap av huvudman för den allmänna vattenförsörjningen har Hörbys kommun (sökande), genom Mittskåne Vatten den 19 december 2022 ansökt hos Länsstyrelsen om fastställande av nytt

vattenskyddsområde med nya föreskrifter för området Önnköping, samt upphävande av befintliga vattenskyddsområden med föreskrifter jämlikt 7 kap. 21 och 22 §§ MB.

Inför upprättandet av ansökan har ett skriftligt samråd hållits under 2020/2021 med Länsstyrelsen. Synpunkter som framkom vid samrådet har bemötts av sökande varefter ändringar och tillägg har gjorts till det ursprungliga förslaget. Ett dialogmöte hölls den 15 december 2021 för enskilda berörda. De synpunkter som framfördes vid dialogmötet har arbetats in i ansökningshandlingarna inför ansökan.

Länsstyrelsen har skickat förslaget på remiss till berörda myndigheter och kommuner i enlighet med förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken med mera. Den 21 februari 2023 skickades ansökan på remiss till SGU, Trafikverket, Jordbruksverket, Skogsstyrelsen, Hörby kommun (Bygg- och miljönämnden) och LRF. Yttranden har inkommit från remissinstanserna. SGU och Jordbruksverket avstod från att lämna några synpunkter. Trafikverket, Skogsstyrelsen, Bygg- och miljönämnden i Hörby kommun och LRF:s kommungrupp Hörby yttrade sig med synpunkter. De synpunkter som har framförts återges sammanfattande under respektive avsnitt nedan. Mittskåne Vatten har som sökande bemött de inkomna synpunkterna. LRF:s kommungrupp Hörby har i sitt yttrande lämnat synpunkter på kostnader och uteblivna intäkter om lantbruksföretag i området skulle åläggas ytterligare administration och kontroll. Länsstyrelsen upplyser om att sådana kostnader som har lyfts fram inte kan regleras eller hanteras i ett beslut om inrättande av vattenskyddsområde och berörs därför inte vidare i detta beslut.

I enlighet med 24 § förordning (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken med mera har ägare och innehavare av särskild rätt till marken förelagts att yttra sig över förslaget. Föreläggandet delgavs genom kungörelsedelgivning i Skånska Dagbladet och Post- och Inrikes Tidningar den 29 januari 2026. Länsstyrelsen har mottagit yttranden från 7 fastighetsägare. Synpunkter som har inkommit har bemötts av sökande och därefter har Länsstyrelsen beaktat synpunkterna och gjort vissa förändringar och förtydliganden i beslutet. Övergripande bemötande av synpunkterna framförs under respektive berört stycke nedan.

För fullständig redogörelse av ärendegången och inkomna yttranden med bemötanden hänvisar Länsstyrelsen till handlingarna i ärendet.

Allmänt om vattentäkten

Önneköps grundvattentäkten är belägen på den sydvästra sluttningen av Linderödsåsen. För vattentäkten finns det tillstånd till vattenuttag, dom M-1718-05, meddelad av Växjö tingsrätt 2006-06-14. Huvudman för vattentäkten är Hörbys kommun.

Grundvatten och geologi

Vattentäkten är nedförd i en urbergshorst bestående av fin- till medelkornig gnejs. I området nordväst om täkten förekommer vertikala diabasgångar. Berggrunden täcks till största delen av sandig morän, men med sänkor med torv. Jorddjupet uppgår till mellan 10-20 meter närmast samhället, och tunnas ut mot omgivande höjder till ett generellt jorddjup på 3 meter.

Grundvattenmagasinen finns i området både i berggrunden och i jordlagret. Grundvattenströmningen i berggrunden sker från omgivande höjder. I området finns en vertikalt ställd diabasgång. I dess anslutning kan urberget antas vara uppsprucket, vilket kan leda till ökad vattenföring till grundvattnet i skiljezonen.

Mätningar i grävda brunnar i området visar på högre grundvattennivå i jordlagren än i berggrunden, vilket betyder att vatten från jordlagren kommer tillföras berggrunden.

Vattentäkten ligger inom grundvattenförekomst SE618317-429693, WA46339387. Grundvattenförekomsten bedöms enligt den senaste statusklassningen (förvaltningscykel 3, 2017-2021) ha både en god kvantitativ och en god kemisk status. För vattenförekomsten är revidering av vattenskyddsområdet angivet som en möjlig åtgärd för att bibehålla god vattenstatus.

Avgränsning och zonindelning

Avgränsningen av skyddsområdet utgår från bedömningar av tillrinningsområdets storlek, av beräknade uppehållstider samt av tidigare utförda provpumpningar och bedömningar av influensområde kring uttagpunkten. Avgränsningen är baserad på att uttaget från brunnen motsvarar det tillståndsgivna årsmedeluttaget. Hela tillrinningsområdet till vattentäkten ingår dock inte i vattenskyddsområdet, avgränsning har skett utifrån riskbilden där det ansetts vara motiverat att införa skyddsföreskrifter.

Avseende uppehållstider har de tidigare rekommendationerna som fanns i Naturvårdsverkets handbok (2010:5) bedömts som lämplig att utgå från. Det föreslås att skyddsområdet delas in i en primär zon och en sekundär zon.

Primär skyddszon avgränsas så att uppehållstiden i grundvattenmagasinet till vattentäkten beräknas vara minst 100 dygn. Syftet med den primära skyddszonens avgränsning är att möjliggöra att en akut förorening ska hinna upptäckas i tid och åtgärder vidtas innan föroreningen hinner nå uttagsbrunnen. Skyddszonen har anpassats för att följa naturliga gränser i terrängen och för att underlätta tillsynen och efterlevnaden av skyddsföreskrifterna.

Den sekundär skyddszon ska säkerställa en långsiktig vattenförsörjning. Den bör omfatta de delar av ett vattenskyddsområde där risk finns att en förorening når vattenuttaget utan att på vägen ha brutits ned eller späts ut till acceptabla nivåer. Det rekommenderas att den sekundära skyddszonen utformas så att transporttiden till uttagsbrunnen är minst 1 år. Området har modifierats för att följa naturliga gränser i terrängen och för att underlätta tillsynen och efterlevnaden av skyddsföreskrifterna.

Sekundär skyddszon föreslås utvidgas så att den omfattar diabasgången i nordväst. Detta då en ökad vattenföring genom sprickbildningen i kontaktzonen mellan bergarterna kan medföra en betydande intransport av vatten till skyddszonen. Det finns osäkerheter avseende diabasgångens och sprickzonernas bredd, då sprickzoner kan finnas på båda sidor om diabasgången. Med antagandet att sprickzonen inte sträcker sig längre ut än 100 m från diabasgången sidor begränsas sekundär zonen.

Riskbedömning och riskanalys

En översiktlig inventering av riskobjekt har tagits fram som en del i utredningen och framtagande av ansökan. Bland de övergripande riskfaktorerna nämns användningen av kemiska bekämpningsmedel och växtnäringssämnen, vägar och trafik, hantering av petroleumprodukter i cisterner, enskilda avlopp samt brunnsanläggningar för vattenuttag. En detaljerad beskrivning finns angivet underlaget i ansökan samt bilagor.

Motiveringar och överväganden till länsstyrelsens beslut

Enligt 7 kap. 21 § MB får ett mark- eller vattenområde av länsstyrelsen eller kommunen förklaras som vattenskyddsområde till skydd för en grund- eller ytvattentillgång som utnyttjas eller kan antas komma att utnyttjas för vattentäkt. För ett vattenskyddsområde ska, enligt 7 kap. 22 § MB, länsstyrelsen eller kommunen meddela sådana föreskrifter om inskränkning i rätten att förfoga över fastigheter inom området som behövs för att tillgodose syftet med området. Enligt 7 kap. 25 § MB får en inskränkning i enskilds rätt att använda mark eller vatten som grundas på en skyddsbestämmelse inte gå längre än vad som krävs för att syftet med skyddet ska tillgodoses.

Syftet med Önneköps vattenskyddsområde är att ge grundvattentäkten ett tillräckligt bra skydd så att råvattnets kvantitet säkras i ett långsiktigt perspektiv samtidigt som dess kvalitet inte försämras. Vattenskyddsområdet är, vid sidan om övrig lagstiftning, ett underlag vid samhällsplanering, tillsyn och prövning. Enligt artikel 7 i EU:s ramdirektiv för vatten (2000/60/EG) anges att ett erforderligt skydd ska säkerställas för de vattenförekomster som används eller är avsedda att användas i framtiden för uttag av dricksvatten som ger mer än 10 m³ per dag i genomsnitt eller betjänar mer än 50 personer. Länsstyrelsen arbetar även med tillämpningen av de av riksdagen beslutade nationella miljömålen. Beslut om vattenskyddsområde bidrar till miljömålen "Grundvatten av god kvalitet" och "God bebyggd miljö". Genom beslut om nytt vattenskyddsområde stärks skyddet för grundvattenförekomsten och dess betydelse tydliggörs i exempelvis översiktsplanering och tillståndsprövning. Revideringen av vattenskyddsområdet bedöms också förenlig med hushållningsbestämmelserna i 3 kap. MB.

Vattenskyddsområdets avgränsning och zonindelning

I Havs- och vattenmyndighetens nya vägledning om vattenskyddsområde som publicerades i februari 2021 (rapport 2021:4) anges ett mer riskfokuserat angreppssätt avseende avgränsning och zonindelning än den tidigare publicerade handboken (Naturvårdsverkets handbok 2010:5). Enligt den nya vägledningen bör avgränsningen utgå från riskerna för vattentäkten och inte strikt från förutbestämda uppehållstider. En riskbedömning och riskanalys har gjorts för den aktuella vattentäkten, och dessa har

tillsammans med geologiska och hydrogeologiska undersökningar har legat till grund för avgränsningen av vattenskyddsområdet.

I det tekniska underlaget i ärendet finns detaljerade motiveringar till områdets avgränsningar och zonindelningar. Länsstyrelsen har granskat ansökningshandlingarna tillsammans med inkomna synpunkter, som redovisas nedan, och har inte funnit några uppenbara skäl till att ändra avgränsningarna. Länsstyrelsen anser att avgränsningarna och skyddszonerna kan motiveras, samt att riskbedömningen har tagits i beaktande vid framtagandet av dessa.

Inkomna synpunkter gällande avgränsning och zonindelning

Skogsstyrelsen har framfört bland annat att det vid skogsbruksåtgärder finns en risk för påverkan på vattenkvalité, bland annat genom stigande grundvattennivåer och ökad avrinning från hyggen, körsador i samband med avverkning och gallring. Skogsbruk förekommer i mycket begränsad omfattning inom vattenskyddsområdet, men området gränsar till skogsmark i flera riktningar. Skogsstyrelsen anser därför att eventuella övriga restriktioner för skogsbruk tydliggörs i föreskrifterna, för att underlätta för markägare och verksamhetsutövare att tolka vad som gäller.

Sökande har bemött Skogsstyrelsen yttrande och framfört att då skogsmark finns i begränsad omfattning i sekundär skyddszons ytterkant får en reglering av skogsbruk inte vara nödvändig ur risksynpunkt för vattentäkten.

Länsstyrelsen bedömer att inget tillägg behövs i föreskrifterna.

LRF kommungrupp Hörby har framfört synpunkt på gränsdragningen av sekundär skyddszon i sydöstra kanten av vattenskyddsområdet. Där följer skyddszonen fastighetsgränsen, men det bedömda tillrinningsområdet korsar fastigheten.

Sökande har bemött synpunkten med att förklara att för att göra gränserna tydliga och görligaste mån identifierbara i terrängen har gränserna satts att följa fastighetsgränsen. Om större delen av fastigheten finns inom tillrinningsområdet har hela fastigheten inkluderats.

Länsstyrelsen anser att avgränsningarna och skyddszonerna har motiverats utifrån riskbedömningen som ligger till grund för

avgränsningarna. Yttrandet föranleder ingen ändring av skyddszonen.

Bygg- och miljönämnden har framfört att reglering av små avloppsanläggningar bör tillföras vattenskyddsföreskrifterna.

Sökande har bemött synpunkten och framför att merparten av vattenskyddsområdet är anslutet till kommunalt avlopp i dagsläget. Risken för påverkan på tälten bedöms som liten.

Länsstyrelsen gör bedömningen att de risker som förekommer kopplade till små avloppsanläggningar kan hanteras i redan befintlig lagstiftning. Yttrandet föranleder ingen ändring av skyddsföreskriften.

Fastighetsägare (Önneköp 4:71) har inkommit med invändning mot att fastigheten ska inkluderas i vattenskyddsområdets primära zon och framför synpunkter avseende framtida bebyggelse på tomten. Exploateringsmöjligheter som lyfts är begränsningar vid schakt- och anläggningsarbeten, ny energianläggning samt ny brunn.

Sökande har bemött synpunkterna med att informera om att ersättningsfrågan prövas i mark- och miljödomstolen. Gällande nämnda skyddsföreskrifter för schakt- och anläggningsarbeten (8 §) krävs tillstånd för större arbeten, men enligt definitionen regleras inte schaktningsarbeten för enskild villa, ca 200 m². Sökande har även framfört följande: Nyetablering av energianläggning (9 §) för lagring och utvinning av värme eller kyla ur berg och grundvatten är i primär zon förbjudet, medan utvinning ur jord kräver tillstånd. Jordvärme är alltså möjlig i primär zon. Ny brunnsanläggning för uttag av grundvatten (10 §) kräver också tillstånd i primär skyddszon. Genom tillståndsförfarandet kan villkor som anses vara nödvändiga för att skydda vattentälten föreskrivas. Mittskåne Vatten vill dock upplysa om att fastigheten ingår i verksamhetsområde för dricksvatten och spillvatten.

Länsstyrelsen ser att med anledning av den höga sårbarheten det som motiverat att förbudet respektive tillståndskravet kvarstår. Yttrandet föranleder ingen ändring av skyddsföreskriften.

Fastighetsägare (Önneköp 5:32) efterfrågar var synpunkter inskickade i samband med dialogmötet har införts i ansökan, frågeställningen rör främst beräknade transporttider för en förörening att nå uttagspunkten baserat på vattenuttagets storlek, vilket ligger tillgrund för skyddsområdets avgränsning.

Sökande hänvisar till att de framförda synpunkterna har arbetats in i ansökningshandlingarna genom en uppdatering och förtydligande av vattenbehovsberäkningen för framtida vattenuttag, sidan 12–13 i ansökans huvudrapport.

Länsstyrelsen noterar förändringen av underlaget. Yttrandet föranleder ingen ändring av skyddsområdets avgränsning.

Fastighetsägare (Önneköp 5:11) har framfört yrkande på att vattenskyddsområdet inte får påverka framtida möjligheter för byggnation inom detaljplanlagt område eller medföra merkostnader och administration därtill, samt att normal trädgårdsskötsel (till exempel stallgödsel, i handeln förekommande gödselmedel eller jordförbättringsmedel för hushållets behov och trädgårdskompost) ska uttryckligen undantas från skyddsföreskrifterna.

Sökande har bemött yttrandet med att ingen skyddsföreskrift reglerar byggrätt för enskild villa och garage, eller privat bruk av växtnäring. I de fall merkostnader uppstår för anmälan eller tillstånd enligt föreskrifterna utgår ingen compensation. Fastighetsägare och innehavare av särskild rätt till fastighet som anser att föreskrifterna avsevärt försvårar pågående markanvändning kan ha rätt till ersättning. Krav på ersättning eller inlösen av fastighet ska göras till Mark- och miljödomstolen enligt 31 kap. miljöbalken. Talan ska väckas inom ett år från det att beslutet vunnit laga kraft.

Länsstyrelsen tar hänsyn till fastighetsägarens tolkning och har förtydligat föreskriften gällande växtnäring på så sätt att yrkesmässig lagring av växtnäring direkt på mark är förbjuden, både i primär och sekundär skyddszon. I övrigt föranleder yttrandet ingen ändring av skyddsföreskrifterna. För information om ersättning med mera, se *Ersättning*.

Fastighetsägare (Önneköp 4:81) motsätter sig att fastigheten ska ingå i sekundärt skyddsområde på grund av att det saknas rimliga skäl. Fastighetsägarna har utrett hur dräneringar och dagvatten rör sig på fastigheten och att strömningen inte leder till primära skyddszonen.

Sökande framför i bemötandet att de hydrogeologiska förhållandena beskrivs i huvudrapporten till ansökningshandlingarna. På grund av den geologiska uppbyggnaden förekommer två grundvattenmagasin i området, ett i jordlagren och ett i berggrunden. Grundvattenströmningen i berg sker inom tillrinningsområdet från

de omgivande höjderna i norr mot dalgångens centrum och därifrån i ungefär sydvästlig riktning. Grundvattenströmningen i jordlagren styrs mer av den lokala topografin, helt enligt fastighetsägarens bedömning. Mätningarna av grundvattennivåer i grävda brunnar visar att grundvattnet i jordlagren är beläget på högre nivå än i berggrunden. Grundvattengradienten är därmed nedåtriktad vilket betyder att vatten kommer att tillföras berggrunden från jordlagren i området. Gränsen kan inte ändras utan negativa effekter för vattenskyddet.

Länsstyrelsen har gjort en avvägning mellan vattentäktens skyddsbehov och sakägarens intressen. Riskerna som bedömts finnas för vattentäkten i området är inte enbart begränsade till dräneringsvatten och dagvatten, utan det finns fler olika typer av verksamheter och markanvändning som kan påverka. Utifrån de punkter som har framfört görs ingen ändring av skyddszonens gränsdragning.

Fastighetsägare (Önneköp 3:15, 6:4 och 5:7) har inkommit med invändning mot att fastigheterna ska inkluderas i vattenskyddsområdets primära respektive sekundära skyddszon och framfört synpunkter avseende konsekvenser för lantbruket, ökad byråkrati och kostnader avseende anmälningar och tillstånd. Det framförs förslag om att flytta gränsen för primära skyddszonen.

Sökande har bemött inkomna yttrandet med att enligt 7 kap. 22 § miljöbalken ska de skyddsföreskrifter införas som behövs för att tillgodose syftet med vattenskyddsområdet. Enligt artikel 7 i EU:s ramdirektiv för vatten (2000/60/EG) anges att ett erforderligt skydd ska säkerställas för de vattenförekomster som används eller som är avsedda att användas i framtiden för uttag av dricksvatten. Gränsdragningen för skyddszonerna har i möjligaste mån utgått från fastighetsgränser och naturliga gränser. I detta fall skulle en gränsdragning för primär skyddszon i fastighetens borte gräns innebära en större inskränkning för fastighetsägaren varför gränsen i stället fick dela ett befintligt skifte. Gränsen för primär zon är dragen så att uppehållstiden är minst 100 dygn innan en eventuell förorening når brunnen. Gränsen kan inte ändras utan negativa effekter för vattenskyddet.

Länsstyrelsen anser att avgränsningarna för skyddszonerna är motiverade för att skydda dricksvattnet och inga ändringar görs utifrån de synpunkter som framförts.

Fastighetsägare (Önnköping 4:17), som ligger inom sekundär skyddszon, framför önskemål om att fastigheten inte ska omfattas och att gränsen för sekundär skyddszon ska flyttas till att följa intilliggande vägar i stället.

Sökande bemöter det inkomna yttrandet med att gränsen för sekundär zon är dragen så att uppehållstiden är minst 365 dygn innan en eventuell förorening når brunnen. Då större delen av fastigheten ingår, så har gränsdragning skett så att hela fastigheten ingår för att underlätta för såväl fastighetsägare som tillsynsmyndighet. Att ändra gränsen så att fastigheten helt undantas kan inte tillåtas utan negativa effekter för vattenskyddet.

Länsstyrelsen anser att avgränsningarna för skyddszonerna är motiverade för att skydda dricksvattentillgången och yttrandet föranleder inte att några ändringar görs utifrån de inkomna synpunkterna.

Motiveringar och inkomna synpunkter gällande vattenskyddsområdets föreskrifter

Inom vattentäktens tillrinningsområde förekommer olika typer av verksamheter och markanvändningar som kan komma att påverka vattenkvaliteten på kort och på lång sikt. Föreskrifter behövs för att säkerställa ett effektivt skydd för grundvattnet inom skyddsområdet för att vattnet ska kunna användas till dricksvattenförsörjning. Vattenskyddsområdet är ett angeläget allmänt intresse. Meddelade föreskrifter är anpassade för att uppnå vattenskyddsområdets syfte och anses vara både rimliga och miljömässigt motiverade. Föreskrifter och inkomna synpunkter kommenteras under respektive paragraf nedan utifrån sökandes riskbedömning och motivering.

1 § Petroleumprodukter, kemiska produkter och brandfarliga vätskor

Hantering av petroleumprodukter och andra kemiska produkter i närheten av vattentäkten utgör en betydande risk, då de kan ge en märkbar inverkan redan vid mindre mängder av spill och läckage. Det är därför olämpligt att hantera volymer över normal hushållsanvändning. Av den anledningen införs förbud av hantering överstigande en sammanlagd volym av 50 liter i primär skyddszon. Tillståndsplikt införs för all hantering av en sammanlagd volym av 150 liter inom sekundär zon, med undantag för hantering i maskiner och fordons egna tankar. Restriktionsnivån på 150 liter är i nivå med

Naturvårdsverkets föreskrift NFS 2021:10 om skydd mot mark- och vattenförorening vid hantering av oljor och brandfarliga vätskor i sekundär skyddszon.

Transformatorstationer är en nödvändig anläggning där risken för läckage bedöms som liten och enligt uppgift finns sekundärskydd på samtliga stationer. En dialog med ansvariga för transformatorstationerna har inletts avseende dokumentation kring egenkontroll och regelbundna miljöriskbedömningar för fördelningsstationer i vattenskyddsområden.

Vägar inom vattenskyddsområdet behöver hållas i gott skick för att minimera risken för olyckor med utsläpp av förorening som följd. Därav undantag för bitumen då risken för olyckor pga. dåligt vägunderhåll överväger risken vid hantering av små mängder bitumen.

LRF kommungrupp Hörby har framfört att restriktionen om förbud för hantering överstigande 50 liter i primär zon är mycket långtgående. Det framförs även att begränsningen i mängd är otydlig avseende om det rör ett hanteringsfall eller i verksamheten totalt.

Sökande har bemött synpunkterna genom att hänvisa till definitionen av hantering tillsammans med skyddsföreskriften. Tankning avses att likställas med användning, vilket ingår i definitionen av hantering.

Länsstyrelsen bedömer att undantag från förbud kan göras för lagring och påfyllning till lagring inom primär skyddszon, om hanteringen sker inom sekundärt skydd. För primär skyddszon tillskrivs i stället tillståndsplikt för lagring och påfyllning till lagring överstigande 50 liter, om det sker inom sekundärt skydd. Vid tillståndsprövning kan villkor ställas. Föreskriften anpassas efter den inkomna synpunkten.

2 § Fordon och fordonstrafik

Utsläpp eller spill av drivmedel vid påfyllning eller vid sabotage på uppställda fordon kan leda till att till exempel bensin eller olja förorenar yt- eller grundvatten. Uppställning av arbetsfordon ska därför ske på sådant sätt att de placeras så att läckage till mark eller vatten förhindras, eller att arbetsfordon är utrustat med skyddsanordning som förhindrar läckage. Upplysning och

information om riskkällor bör också delges verksamhetsutövare och boende inom skyddsområdet.

Tvätt av fordon och andra maskiner med förbränningsmotor på ytor där vattnet kan rinna av och riskera att infiltreras innebär en risk för att föroreningar kan spridas till vattentäkten, varför tvätt på plats där tvättvattnet indirekt eller direkt kan infiltrera i marken förbjuds i primär och sekundär skyddszon. Föreskrifterna möjliggör dock avspolning med kallvatten, vilket bedöms kunna genomföras utan risk för grundvattenpåverkan.

Fastighetsägare (Önnköping 4:53) framför att han vill ha möjligheten att tvätta personbilar hemma sommartid.

Sökande har bemött yttrandet och informerar om att fastigheten ligger inom primär zon där förbud mot tvätt av fordon föreslås gälla. Gällande fordonstvätt är det inte bara tvättkemikalier i sig som utgör en risk för försämrade vattenkvalité utan också de ämnen som tvättas av från fordon så som tungmetaller, asfalt- och oljerester. För att tvätta fordon på fastigheten krävs tät spolplatta med oljeavskiljare kopplad till spillvattennätet.

Länsstyrelsen förtydligar att undantag för avspolning med kallt vatten bedöms kunna genomföras utan risk för påverkan på grundvattnet. Länsstyrelsen instämmer i sökandes resonemang att det inte är lämpligt att tvätta fordon inom vattenskyddsområdet, även med avseende på att det vid fordonstvätt löses upp föroreningar som regnvatten inte gör och riskerna som det medför för vattentäkten, i ett kumulativt och långsiktigt perspektiv. Länsstyrelsen framhåller här också att utsläpp av flytande orenligheter är en miljöfarlig verksamhet och att de allmänna hänsynsreglerna alltid gäller. Länsstyrelsen anser därför att föreskriften är rimlig och i linje med befintliga bestämmelser i miljöbalken och vad som är lämpligt i ett vattenskyddsområde. Yttrandet föranleder därför ingen ändring av skyddsföreskriften.

3 § Kemiska bekämpningsmedel

Hantering av bekämpningsmedel i den primära zonen bedöms utgöra en betydande risk för vattentäkten. Föreslagen skyddsföreskrift bedöms medföra en långtgående minimering av risken. Enligt SFS 2014:425 om bekämpningsmedel är det förbud för privat användning av växtskyddsmedel. Kemikalieinspektionen medger undantag för vissa ämnen i klass 3, som inte bedöms påverka vattentäkten negativt.

Föreskrifterna medger undantag för användning som har karaktär av punktbekämpning för att möjliggöra bekämpning av till exempel råttor och getingbon samt bekämpning eller behandling av en stam eller ett rotsystem på enstaka enskilda växter för att möjliggöra bekämpning av till exempel jätteloka och andra invasiva arter. Enligt definition avses behandling med metod som medför att växtskyddsmedlet inte sprids utanför det avsedda objektet.

För sekundär skyddszon föreskrivs tillståndsplikt för all hantering utomhus. Vid en tillståndsprövning kan villkor ställas på hanteringen och val av bekämpningsmedel. Hantering av kemiska bekämpningsmedel, enligt undantagen, ska ske på ett sådant sätt att spill och läckage kan insamlas och omhändertas.

LRF kommungrupp Hörby har framfört att ett förbud är en väldigt långtgående åtgärd som innebär en avsevärd påverkan på möjligheten att odla. Ett anmälningsförfarande bör vara tillräckligt inom hela vattenskyddsområdet, då det ger tillsynsmyndigheten möjlighet att yttra sig och göra en riskbedömning. Alternativt bör tillståndsplikt införas i primär skyddszon.

Sökande har bemött yrkandet med att hantering av bekämpningsmedel i den primära zonen bedöms utgöra en betydande risk för vattentäkten. Hänsyn behöver tas för att säkerställa att påverkan eller risk för påverkan på vattentäkten inte uppstår, så att vattenkvalitet och tillgång säkras nu och i framtiden i ett flergenerationsperspektiv.

Länsstyrelsen bedömer att utifrån områdets höga sårbarhet är ett förbud mot hantering av bekämpningsmedel utomhus inom primär skyddszon är motiverat med avseende på närheten till vattentäkten. Vissa undantag görs, exempelvis för punktbekämpning ohyra eller skadedjur som kan innebära skada på egendom eller hälsorisk för människor. Yttrandet föranleder ingen ändring av föreskriften.

4 § Växtnäring

Inom vattenskyddsområdet finns lantbruk där hantering av växtnäringsämnen kan ske. Växtnäringsämnen används även inom andra verksamheter och i viss utsträckning av privatpersoner. Lagring, spridning, överdosering samt olycka vid gödseltransport kan leda till läckage av näringsämnen, främst nitrat och fosfor, eller spridning av smittoämnen, varför lagring av växtnäring direkt på mark förbjuds inom primär och sekundär skyddszon. Krav på anmälan införs för yrkesmässig spridning av växtnäringsämnen inom

primär skyddszon. Ändring eller nyanläggning av gödsellagringsanläggning kräver anmälan inom primär skyddszon.

Det bedöms att hantering av växtnäringsämnen inom lantbruket redan i dagsläget regleras genom omfattande och detaljerade bestämmelser. Bland annat anger förordning SFS 1998:915 om miljöhänsyn i jordbruket långtgående regler för spridning av gödselmedel. Därutöver anges i Jordbruksverkets föreskrifter SJVFS 2004:62 om miljöhänsyn i jordbruket regler för begränsning av antalet djur i ett jordbruk, lagring och spridning av stallgödsel samt krav för när åkermark skall anses höst- eller vinterbevuxen. Föreslagna föreskrifter inklusive övriga regleringar bedöms medföra en långtgående minimering av risken. Undantag görs för lagring av stuka i fält upp till tre veckor i sekundär skyddszon.

5 § Hantering av bark, flis, spån och timmer

Även om det inte förekommer något direkt skogsbruk inom skyddsområdet så angränsar det till skogsmark i flera riktningar. Det bedöms därmed finnas en sannolikhet att jordbruksmark kan övergå till skogsbruksmark i framtiden. Upplag bör därför förbjudas i den primära zonen.

Lagring för uppvärmning för husbehov innebär mindre upplagsstorlek och undantas därför förbudet i både primär och sekundär zon.

Lakvatten från bevattning av stora timmerupplag utomhus kan förorena grundvatten med vedämnena och fenoler.

LRF kommungrupp Hörby har framfört att det bör vara möjligt att ha virkesupplag inom sekundär skyddszon under en avverkningssäsong.

Sökande har bemött synpunkten och föreslår en definition av avverkningssäsong samt ändring av skyddsföreskrifterna i sekundär skyddszon till att upplag längre än en avverkningssäsong förbjuds.

Länsstyrelsen anser att en anpassning av tiden för virkesupplag är rimlig och då andelen skogsmark är begränsad inom området bör risken för vattentäkten vara mindre. Föreskriften anpassas efter den inkomna synpunkten.

6 § Dagvatten

Dagvatten inom detaljplanerat område definieras som avloppsvatten enligt MB och medför därför automatiskt tillståndsplikt enligt 3 § förordningen om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd. Då delar av den primära zonen ligger utanför detaljplan och kommunalt verksamhetsområde för dagvatten bedöms det motiverat med en paragraf om tillståndsplikt för ytterligare dagvattenutsläpp i den primära zonen. I riskanalysen har även hushållspillvatten identifierats som en riskkälla. Riskerna bedöms dock kunna minimeras med befintlig lagstiftnings krav på tillstånd för enskilda avlopp. Havs- och vattenmyndighetens allmänna råd (HVMFS 2016:17) om små avloppsanläggningar medför också krav på hög skyddsnivå inom vattenskyddsområde.

Trafikverket framför att definition bör göras för vad som innefattas inom nyanläggning av infiltration av dagvatten.

Sökande har förtydligat definitionen samt skyddsföreskriften.

7 § Hantering av avfall, massor och snö

Förvaring av avfall direkt på mark som kan innebära risk för förorening av yt- eller grundvatten är olämpliga i ett vattenskyddsområde och förbjuds därför i både primär och sekundär skyddszon. Undantag från förbudet gäller om förvaring sker på ett tätt underlag, utan möjlighet till avrinning eller infiltration till mark eller vatten. Trädgårdsavfall, jordmassor med innehåll under MRR (mindre än ringa risk) och annat inert avfall antas inte utgöra någon risk för vattentäkten och undantas därför från förbudet. Eldning av avfall samt nedgrävning av avfall kan leda till läckage av miljöfarliga ämnen som kan sprida sig till grundvattnet och förbjuds därför.

Snö från trafikerade ytor kan innehålla miljöfarliga ämnen som kan sprida sig till grundvattnet, varför upplag av snö tillförd från område utanför den primära skyddszonen respektive utanför den sekundära skyddszonen förbjuds.

Återfyllnad eller annan användning av avfall eller massor kan medföra att grundvattentäkten förorenas, därav krav på provtagning för att säkerställa att halter är under bakgrundshalt eller mindre än ringa risk enligt Naturvårdsverkets handbok 2010:1

Genom anmälan för förvaring av farligt avfall utöver normala hushållsmängder kan krav på försiktighetsmått ställas, tex val av plats och skyddsåtgärder.

8 § Tåktverksamhet, schakt- och anläggningsarbeten

Sårbarheten i primär och sekundär skyddszon är hög, vilket gör att det inte är önskvärt att yrkesmässig tåktverksamhet etableras, och ett förbud föreskrivs därför i båda zonerna. Materialtåkt ökar markens och vattnets sårbarhet genom att naturliga barriärer tas bort. Genom krav på tillstånd för husbehovståkt, större schaktningsarbete, sprängning av berg, pålning, spontning, borring och liknande undersökningsarbete ges tillståndsmyndigheten möjlighet att ställa krav på relevanta skyddsåtgärder.

Undantag för schaktningsarbete i samband med ledningsnåtsarbete görs för att kunna åtgärda vattenläckor och avloppsstopp utan dröjsmål. Undantag för akuta åtgärder gäller tex vid olycka med utslåpp av förorening som följd eller vid spill av förorening. Akuta schaktningsinsatser för att avhjåla risk för förorening till följd av olyckstillbud och liknande omfattas av ett generellt undantag, se *Undantag från föreskrifterna*.

Undantag för vågunderhåll och elkraftsförsörjning införs för att minimera risken för olyckor med utslåpp av förorening som följd. Det är även viktigt att elkraftförsörjningen fungerar, därav undantag, men sådana arbeten ska utföras under iakttagande av den försiktighet som kråvs för att grundvattnet inte ska påverkas.

9 § Energianläggningar

Föreskrifterna anger förbud för nyetablering av anläggningar för lagring och utvinning av värmeenergi eller kyla ur berg och grundvatten i primär skyddszon på grund av risken för utslåpp av kollektorvåtska från anläggningen. En eventuell höjning av grundvattentemperaturen i marken kan medföra försåmrad vattenkvalitet. Genom att kråva tillstånd för våsentlig åndring kan villkor stållas för att sårkerstålla skyddet för vattentåkten.

Lagring och utvinning av jordvårme bedöms inte riskera att påverka vattentåkten i lika stor utstråkning. Alternativa kollektorvåtskor som är biologiskt nedbrytbara finns, varför tillståndsplikt för jordvårme bedöms vara en tillråcklig restriktion.

Inom sekundår zon bedöms riskerna kunna hanteras genom krav i tillstånd.

Äldre anläggningar som inte utnyttjas längre utgör en potentiell risk för vattentäkten om de inte tätas på rätt sätt. Vid brand, utsläpp eller översvämning kan då föroreningar nå grundvattnet. Med krav på anmälan till kommunens nämnd för miljöfrågor kan krav på försiktighetsmått ställas inom både primär och sekundär skyddszon.

10 § Enskild brunnsanläggning

Ny brunnsanläggning för uttag av vatten kräver tillstånd i primär skyddszon. I tillståndsförfarandet kan krav ställas på till exempel anläggningens tekniska utformning och anläggande. Tillstånd krävs även för ny brunnsanläggning i berg i sekundär zon. I den sekundära zonen bedöms risken vara lägre för brunnar utförda i jord, varför dessa inte regleras. Att anlägga brunn i syfte att tillgodogöra sig grundvatten för vattenförsörjning, värmeutvinning eller bevattning utgör vattenverksamhet och kan som sådan ändå kräva tillstånd enligt 11 kap. MB.

Brunnar som inte längre är i bruk utgör en potentiell risk för vattentäkten om den inte tätas på rätt sätt. Vid brand, utsläpp eller översvämning kan då föroreningar nå grundvattnet. Genom anmälan till kommunens nämnd för miljöfrågor kan krav på försiktighetsmått ställas.

11 § Väghållning

Upplag av asfalt, oljegrus, vägsalt eller saltinblandad sand eller grus kan innehålla ämne som är skadliga för vattentäkten, varför förbud för upplag införs i både primär och sekundär skyddszon.

Halkbekämpning med vägsalt är viktigt för att undvika olyckor, som annars kan få utsläpp av förorening som följd. Genom anmälan för spridning av vägsalt inom primär skyddszon kan krav ställas på försiktighetsmått.

Sammanfattning

Länsstyrelsen bedömer att området runt Önnköping uppfyller förutsättningarna att beslutas som vattenskyddsområde enligt 7 kap. 21 § miljöbalken.

Vid prövning av frågor om skydd av områden ska hänsyn tas även till enskildas intressen enligt 7 kap. 25 § miljöbalken. En inskränkning i enskilds rätt att använda mark eller vatten får inte gå längre än vad som krävs för att syftet med skyddet ska uppnås. Länsstyrelsen

anser att föreskrifterna är motiverade och utgör en avvägning mellan sakägarnas intressen och skyddsbehovet av vattentäkterna.

Med beaktande av vad som beskrivs ovan beslutar Länsstyrelsen att inrätta vattenskyddsområde för Önnköps vattentäkt med den omfattning som framgår av bifogad karta (se bilaga 1).

Underrättelse om beslut

Detta beslut kungörs, jämlikt 27 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken, genom Länsstyrelsens försorg dels i den lokala ortstidningen, dels i länets författningssamling. Sökande och sakägare ska anses ha fått del av beslutet den dag kungörelsen är införd i ortstidning. Sista dag för överklagande är tre veckor från denna dag.

Handlingarna i ärendet finns tillgängliga hos Länsstyrelsen Skåne.

Kontaktuppgifter

Välkommen att kontakta Länsstyrelsen för frågor på telefon 010-224 10 00 (växel) eller via e-post skane@lansstyrelsen.se. Ange ärendets diarienummer 43742-2022 i ämnesraden för e-post.

Ni kan överklaga beslutet

Se bilaga med överklagandehänvisning.

De som medverkat i beslutet

Beslutet har fattats av landshövding Peter Danielsson med vattenhandläggare Maria Hansson som föredragande. I den slutliga handläggningen har också vattenenhetens tf. chef Mattias Ekvall medverkat.

Denna handling har godkänts digitalt och saknar därför namnunderskrift.

Så här hanterar Länsstyrelsen personuppgifter

Information om hur vi hanterar dessa finns på www.lansstyrelsen.se/dataskydd.

Kopia till

Fastighetsägare inom vattenskyddsområdet (lista finns hos

Länsstyrelsen Skåne)

Försvarsmakten (exp-hkv@mil.se)

Havs- och vattenmyndigheten (havochvatten@havochvatten.se)

Jordbruksverket (jordbruksverket@jordbruksverket.se)

LRF (registrator@lrf.se)

Naturvårdsverket (registrator@naturvardsverket.se)

Mittskåne Vatten (kundservice@mittskanevatten.se)

Hörby kommun (bygg och miljö) kommunen@horby.se

Skogsstyrelsen (skogsstyrelsen@skogsstyrelsen.se)

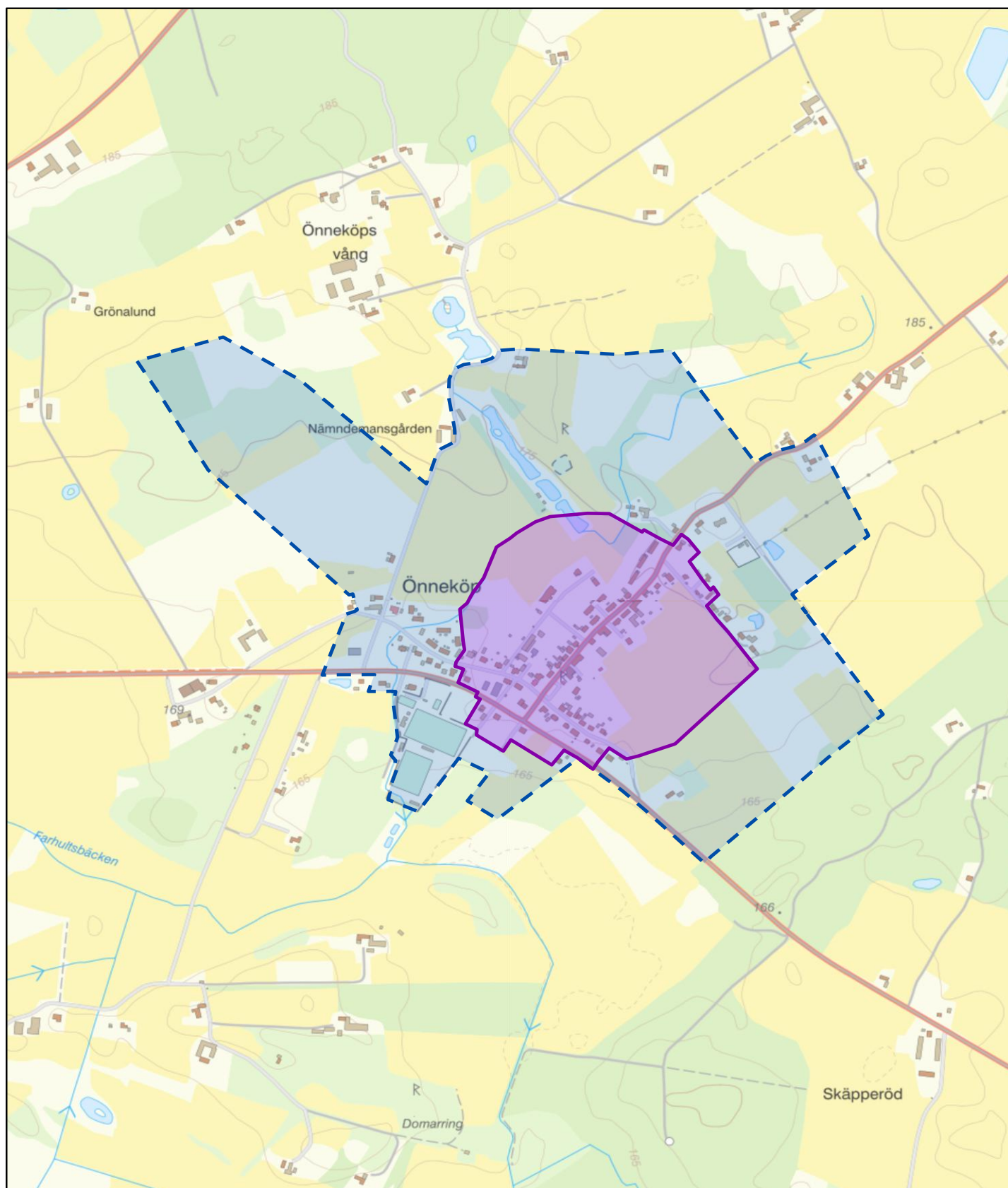
Sveriges geologiska undersökning (SGU) (sgu@sgu.se)

Trafikverket (trafikverket@trafikverket.se)

Avisering till Lantmäterimyndigheten sker via VIC Natur/Skyddad
Natur

Bilagor

1. Karta över vattenskyddsområdet.
2. Överklagandehänvisning regeringen.

©Länsstyrelsen Skåne, ©Naturvårdsverket, ©Lantmäteriet Geodatasamverkan

**Länsstyrelsen
Skåne**Bilaga 1
Karta över vattenskyddsområdets gränserTillhör Länsstyrelsens beslut dnr 43742-2022
Vattenskyddsområdet Önnköping i Hörby
kommun

Teckenförklaring

- Primär skyddszon
- Sekundär skyddszon

0 0,25 0,5 Km

Bilaga 2. Ni kan överklaga beslutet hos regeringen

Om ni inte är nöjda med Länsstyrelsens beslut, kan ni skriftligen överklaga beslutet hos regeringen.

Så här överklagar ni beslutet

Länsstyrelsen måste pröva att överklagandet har kommit in i rätt tid, innan det skickas vidare tillsammans med handlingarna i ärendet. Därför ska ni lämna eller skicka er skriftliga överklagan till Länsstyrelsen Skåne antingen via e-post; skane@lansstyrelsen.se, eller med post; Länsstyrelsen Skåne, 205 15 Malmö.

Tiden för överklagande

Ert överklagande måste ha kommit in till Länsstyrelsen inom tre veckor från den dag ni fick del av beslutet. Ni anses ha fått del av beslutet den dag det kungörs i ortstidning. Om det kommer in senare kan överklagandet inte prövas. I ert överklagande kan ni be att få ytterligare tid till att utveckla era synpunkter och skälen till att ni överklagar. Sedan är det regeringen som beslutar om tiden kan förlängas.

Parter som företräder det allmänna ska ha kommit in med sitt överklagande **inom tre veckor** från den dag då beslutet meddelades.

Ert överklagande ska innehålla

- Vilket beslut som ni överklagar, beslutets datum och diarienummer.
- Hur ni vill att beslutet ska ändras.
- Varför ni anser att Länsstyrelsens beslut är felaktigt.

Om ni har handlingar som ni anser stödjer ert överklagande bifogar ni kopior på dessa. Kontakta Länsstyrelsen i förväg om ni behöver bifoga filer som är större än 25 MB via e-post.

Ombud

Om ni anlitar ett ombud som sköter överklagandet åt er ska ombudet uppge sitt namn, adress och telefonnummer. Ombudet bör också bifoga en fullmakt.

Behöver ni veta mer?

Har ni ytterligare frågor kan ni kontakta Länsstyrelsen via e-post, skane@lansstyrelsen.se, eller via växeltelefonnummer 010-224 10 00. Ange diarienummer 43742-2022.